

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXVIII. Quod sicut.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Innoc. hic num. 2. quem sequitur Abb. n. 12. Guido Papa in decif. Gratianopol. 254. quod confessio facta ab aliquo in vno iudicio, adduci possit tanquam probatio ad conuincendum illum in alio iudicio; licet secus se res habeat in testimonio, atque instrumentis productis: quia propria confessio omnem probationem superat, nullumque reo subterfugium relinquit, arg. c. per tuas 10. de probat.

CAPITVLVM XXVII.

Cum causam.

PARAPHRASIS.

Vacante Prioratu ecclesie S. Petri Lunacen-
sis, Canonici regulares eiusdem ecclesie
elegerunt bonum Presbyterum non pro-
fessum: Huic electioni opposuit se Bra-
nus canonicus, & alius quidam, sed reli-
qui electionem suam defendebant allega-
tione consuetudinis, quod continuè per
multa tempora Prior eius ecclesie fuisset
regulam non professus. Hac controuersia
ad Innoc. III. Papam delatà, respondit is,
scriptum esse Deuteron. cap. 22. num. 10.
Non arabis in bove simul & asino, id est,
(vt in Concil. Hispalensi explicatur, rela-
to in c. in noua 22. causa 16. q. 7.) homi-
nes diuersæ professionis non sociabis:
*Neque debet quisquam vestem induere de
lana linò, contextam*, id est, homines di-
uersi habitus sociari nõ debent. Ideo man-
dat irritam, siue irritam declarari Presby-
teri electionem. in super compelli ipsam,
aliòsque, qui in Monasterio professionem
non ediderunt, vt vel S. Augustini regu-
lam profiteantur & seruent, vel ab ecclesia
S. Petri discedant.

SUMMARIUM.

1. Non valet consuetudo, vt non professus,
vel alterius Ordinis, aut habitus pro-
fessus in Prælatum regularem eligatur,
& est electio irrita.
Rei tamen eligetur ad ecclesiam regula-
rem, si Cathedralis sit, clericus secularis

ris, aut Ordinis nouitium.

e. Non valet etiam consuetudo, vt non pro-
fessi, vel alium Ordinem professi in re-
gulari aliqua ecclesia collegialiter vi-
uant.

NOTANDVM I. Non valet consuetu-
do, vt non professus, vel alterius Ordinis
aut habitus professus in Prælatum regu-
larem eligatur: Et est ipso iure irrita electio
iuxta c. nullus 28. hoc tit. in 6. & Clement. 1.
eod. tit. Ratio dari debet, quia huiusmodi
consuetudo ecclesie noxia censetur: nam
*coherere & bene coniungi non possunt, quibus
studia & vota diuersa sunt*, cit. c. in noua. Id
tamen peculiare est, quod ad ecclesiam regu-
larè, si Cathedralis sit, clericus secularis, aut
Ordinis Nouitius rectè eligatur, cit. c. nul-
lus, & c. innotuit 20. hoc tit. Idque propter
excellentiã dignitatis episcopalis, quæ regu-
laris professionis defectum supplet, vt Gl.
indicat in c. quod Dei timorem 5. ver. regi-
men, de statu Monachorum.

NOTANDVM II. Non valet etiam con-
suetudo, vt non professi, vel alium Ordinem
professi in regulari aliqua ecclesia collegiali-
ter viuant: ob eandem rationem, quia con-
suetudo huiusmodi ecclesie damnosa, & ir-
rationabilis censetur, prout habetur in supra
cit. Clem. 1. *Rationi non congruit, vt homi-
nes disparis professionis, vel habitus simul in
eisdem monasteriis socientur*. Nihil tamen
obstat, quin in eodem Monasterio, siue eccle-
sia regulari diuisi Conuentus sint, vnus v. g.
clericorum secularium, & alter regularium,
sub diuersis Præpositis constituti, vt Gl. in
cit. Clem. ver. Monasteriis, annotauit.

CAPITVLVM XXVIII.

Quod sicut.

PARAPHRASIS.

Post electum, confirmatum, & consecratum
Archiepiscopum Armaghanum, sex ei ob-
iecta; Innocentio III. Papæ proposita fue-
runt, ad depositionem eius obtinendam;
Tria contra electionem, & alia tria contra

Qq

per.

personam illius. Aduersus electionem quidem, quod ea, post aliarum trium personarum nominationem facta esset; Et interpositam à Rege appellationem; Et non presentibus Episcopo Miridinenfi, atque Abbate Mellifontis, quibus etiam ius suffragij competebar. Contra personam autem Archiepiscopi obiectum fuit, quod ante confirmationem eos Archiepiscopatus administrauerit, quod in ipsa consecrationis suae die, antequam missarum solemnia finirentur, acolythum ordinaret; denique quod tabulam argenteam, absque causa necessaria, & cum ecclesiae detrimento, vendiderit. Ad hæc singula respondit Pontifex in hoc c. secundum integram eius electionem: Ad 1. obiectum aduersus electionem; Per nominationem illam, (seu propositionem trium, tanquam qui digni electione sint) nullum ius nominatis acquiri: quare ea non obstante, ad canonicam electionem dicti Archiepiscopi perueniri potuisse: Accedit, quod nominatio extra ecclesiam Cathedralē facta fuerit, quod signum est, eam propriè electionem non fuisse, quippe quae, si fieri potest, in ecclesia Cathedrali peragenda est, secundum canonicas sanctiones. Ad 2. Regis appellatio inanis cenferi debet; cum electio in eius præiudicium non cesserit: quandoquidem non simplex nominatio, sed sollemnis electio debet Principi presentari, ut assensum præbeat, licet per abusum, siue usurpationem interdum aliter à quibusdam fiat. Ad 3. Si Episcopus ille & Abbas, qui interesse electioni debebant, non contempti, sed vocati fuerunt, dummodò sine periculo vocari potuerint, non debet eorum absentia, siue quod venire noluerint, siue quod non potuerint, electionem impedire: Sin autem constiterit, vocatos non fuisse, sed contemptos, infirmāda erit electio sine ipsis celebrata, nisi ipsi, propter bonum pacis, postea consentire velint.

Ad primum porro obiectum contra personam, respondet Innoc. III. Papa, Si Le-

gatus Sedis Apostolicæ in prouinciis Hiberniæ tunc non fuerat, cum electio peracta est, dissimulari id posse: quandoquidem Rom. Sedes patitur, ut Metropolitanorum regionum ab Vrbe remotarum, si concorditer electi sint, administrare incipiant, priusquam confirmationem & pallium archiepiscopale acceperint. Ad 2. Ratione eius excessus puniendum esse Archiepiscopum: quia solus Rom. Pontifex, (utpote qui ante hymnum Angelicum consecratur, & consecratus ipsemet deinde missarum solemnia perficit) in die consecrationis suae ordines conferre potest: Alij verò, qui inter epistolam & Euangelium consecrantur, missarum solemniam non celebrant, sed celebranti, ne mysterium vnitatis diuidatur, concelebrant, non debent tunc ordines conferre: Accedit, quod Archiepiscopo sine pallio à Sede Apostolica accepto, non liceat concilium cogere, chrisma conficere, ecclesias dedicare, & ita nec clericos ordinare, aut episcopos consecrare, cum talia non tanquam simplex episcopus, sed tanquam Archiepiscopus facere videatur. Ad 3. Cum alienationi illi populi & cleri consensus accesserit, dissimulari potest; dummodò ecclesiae, si quod damnum illatum sit, Archiepiscopus resarciat. Hæc scripsit Innocentius ad 1. tit. S. Stephani in Cælio monte Presbytero Cardinali, Apostolicæ Sedis Legato.

SUMMARIUM.

1. Per nominationem non acquiritur ius aliquod nominato, vni per electionem electo.
2. Electio Pralati intra ecclesie ambitum fieri debet si quidem fieri possit.
3. Honestas est consuetudo, ut electio à clericis peracta Principi insinuetur, abusus tamen, & praua ecclesiastica potestate usurpatio est, si Principi proponantur aliqui, ex quibus vnum eligere possit.
4. Ritè vocati Capitulares, si non veniant, sine ipsis electio peragi potest.

5. Si

5. Si vocandus contemnitur, eo prosequente contemptum, electio inuoluitur.
6. Non tamen uno, vel pluribus contemptis, ipso iure electio irrita est.
7. Contempto mortuo, eius successor in beneficio aduersus electionem agere potest, si ius suffragii contempro debeatur ut ralis ecclesie Pralato, & expressè, vel tacitè non remisit.
8. Si ius suum electionem oppugnandi contemptus remisit, iudex ex officio electionem rescindere non potest.
9. Electio, etiam confirmata, rescinditur, si contemptus petat.
10. Episcopus eo die, quo consecratur, Ordines conferre non debet.
11. Episcopi & Sacerdotes in Missa, in qua consecratur, non celebrant, sed Episcopo celebranti concelebrant.
12. Prælatus malè alienans damnum ecclesie illarum ex propriis rescire debet, etsi adfuisse Capituli consensus, propter quem tamen culpa & pœna à canonicis decreta remittitur.

NOTANDVM I. Per nominationem non acquiritur ius aliquod nominato, sicuti per electionem electo. Ita hic in princ. c. & dixi de hac re in rubr. huius tit. circa finem.

NOTANDVM II. Electio Prælati intra ecclesie ambitum fieri debet, vti hic dicitur, & in c. qua fronte 53. de appellat. & dixi de hac re in c. cum inter 21. not. 1. suprâ hoc tit. Declaratur autem hoc in loco, si id fieri potest: alioquin, si impedimentum, seu moralis impossibilitas incidat, etiam extra ecclesiam aut ciuitatem episcopalem electionem peragi, nihil obstat. Qua de re dictum est in c. bonæ 23. not. 2.

NOTANDVM III. Tametsi honesta sit consuetudo, vt electio Prælati à clericis peracta Principi insinuetur, abusus tamen, & ecclesiasticæ potestatis praua vsurpatio censeri debet, si Principi seu potestati laicæ aliqui proponantur, seu nominentur, ex quibus vnum eligere aut admittere possit. Ita etiam habetur in c. cum terra 14. hoc tit. vbi id docui not. 4. & in c. 1. not. 3. q. 3. eod. hoc tit. At tamen per Sedis Apostolicæ priuilegium lai-

co tale ius concedi potest, prout docui in rubr. huius tit. ad finem, & in cit. q. 3.

NOTANDVM IV. Si Capitulares ad electionem Prælati congruo tempore aut loco celebrandam vocati non veniant, siue quia non possunt, siue quia venire nolunt, sine ipsis electio peragi potest. Ita hic, & in c. cum nobis 19. vbi id docui, hoc tit. Quare hoc in casu, absentes quasi non censentur in numero Capitularium, prout dixi in cit. c. cum nobis, & in c. bonæ 4. not. 3. de postul. Prælatorum.

NOTANDVM V. Contemptus à Capitularibus, si velit, contemptum suum prosequi potest, id est, petere vt electio sine ipso celebrata, in irritum reuocetur. Dicitur autè contemptus, qui ius electionis habens, cum vocari potuerit, ac debuerit, vocatus non fuit ad electionem, aut non tempestiuè vocatus, ita vt commodè accedere possit. Colligitur hæc omnia ex isto c. vers. Si autem. Dixi autem, si velit petere & c. Potest enim etiam, ob pacis bonum, consentire electioni, siue eam non oppugnare, sed ratam habere velle: Sed non decet eum hoc in casu consentire, si electionem ecclesie vtilem non esse arbitretur, sicuti Syl. annotauit ver. electio 1. q. 5. dicto 5.

QVÆSTIO prima. Num electio vno, aut pluribus contemptis peracta, ipso iure irrita sit? Responsio est negatiua: Quia si electio irrita esset, contemptus eam suo consensu confirmare non posset, vti colligitur ex c. seq. Dicendum itaque, validam esse electionem, ita vt si contempti dissimulent, siue se non opponant, omni iure consistat. Requiritur tamen, vt vis Capitularis non desit, prout annotauit Abb. in c. bonæ 36. n. 4. hoc tit. & docui in suprâ cit. c. cum nobis, necessarium esse, vt duæ partes Capitularium eorum, qui possent & vellent electioni interesse, congregati sint: sin autem pauciores sint, quia plures quàm tertia pars contempta est, non erit rata electio, cum desit causa efficiens, quæ, vt dixi, residet in duabus saltem partibus ad electionem, alitumue Capitularem, aut collegialem tractatum instituendum, vti tradit idem Abb. in c. 1. n. 14. & 15. de his quæ fiunt

à maiore parte Capituli, & inc. quia propter n. 4. & 5. vbi bene admonet, eos qui venire nolunt, aut non possunt, non computari in numero. Idemque sentiendum de ijs, qui nimis remoti sunt, ideoque vocari non debent, e. cum inter 18. & cit. c. quia propter 42. hoc tit. Videri potest Franc. de Pauinis in tr. de potest. Capituli prælud. 5. n. 12.

QVÆSTIO secunda; Si qui contemptus fuerat, mortuus sit, num successor in beneficio eius aduersus electionem agere possit? Respondet Gl. recepta hinc ver. consentire, verf. Item pone; Vel ius suffragij alicui conuenit vt talis ecclesie Prælati, tum eo mortuo, si contemptus expressè, vel tacitè non remisit, agere potest de contemptu: quia iura Prælati adhærent dignitati, quæ nõ extinguitur, sed ad successorem transit, c. si gratiosè 5. de rescript. in 6. Vel ius suffragij alicui competit, tanquam canonico, seu Capitulari: tum successor in beneficio agere non potest de contemptu: quia canonico mortuo aut resignante, iura eius ad Capitulum transeunt, c. relatum 12. de testam. Ideoque propriè loquendo successorem ipse non habet. Ex quo sequi videtur, quod in hoc casu Capitulares conqueri possent, nisi electionem ipsimet fecissent, idèque contemptum prosequendo proprium factum condemnarent. quod permittendum non est. Quæ est doctrina Innocentij hinc n. 5.

QVÆSTIO tertia; Posteaquam contemptus seu expressè seu tacitè ius suum electionem oppugnandi remisit, an nihilominus iudex ex officio electionem rescindere possit? Responso est negatiua, cum Abb. Panormit. in c. In Genesi 55. circa Gl. ibid. ver. nec præmissi num. 10. hoc tit. ob regulam receptam in l. dies 4. §. hoc autem ff. de damno infecto. Si agatur de fauore non publico, sed priuato; & ille cuius interest, remittat, Iudicem non posse officium impartiri: In hoc autem casu non agi de fauore publico, sed priuato, inde constat, quia iuri introducto in fauorem publicum aliquis renunciare non potest, c. si diligenti 12. de foro compet. Huic autem iu-

ri contemptum suum prosequendi renunciare is potest, qui contemptus fuit, vt ex hoc c. constat: Ergo &c.

NOTANDVM V. Contemptus petere potest, vt electio sine ipso facta rescindatur, non obstante, quod confirmata fuerit. Ita colligitur ex hoc c. & tradit Innocent. hinc num. 4. Ioann. Andr. num. 17. & sumitur ex c. cum dilectus 32. hoc tit. Ratio est: quia confirmatio innititur electioni, tanquam canonicè, & legitime peractæ: si itaque electio ob aliquem defectum rescindenda sit, cadet etiam confirmatio extindefecuta, argum. c. qualiter 17. hoc tit. Veruntamen si ij, qui contempti fuerant, quando publico edicto ante confirmationem mortui sunt, iuxta c. vlt. hoc tit. in 6. se non opposuerunt, censi debent iuri suo renunciasse, vt postea audiendi non sint.

NOTANDVM VI. Episcopus eo die, quo consecratur, ordines conferre non debet. Arbitratur tamen Gl. hinc ver. diuidetur, prope finem, verf. *Sed finita missa*, nihil ob stare, si necessitas postulet, quò minus posteam missam, in qua consecratus est Episcopus, aliam missam celebrans, ordines conferat. Sed quia Episcopus in die dominico consecratur, in quo alij sacri ordines conferri non debent, ideo Hostiensis & alij communiter hanc Gl. reprobant: sed Abb. hinc n. 13. defendit quoad ordines minores, qui quolibet die dominico aut festo conferri possunt, iuxta c. 3. de tempor. ordinat. Neque occurrit, quod contradici possit, nisi fortè factis decens non esse, vt cõsecratus mox eodem die episcopalia exerceat, cum non desint tunc alij Episcopi, qui id munus obire possint.

NOTANDVM VII. Episcopi & Sacerdotes in missa, in qua consecrantur, non celebrant, sed Episcopo celebranti concelebrant. Ratio insinuat in textu huius c. *ne diuidatur mysterium unitatis*. Si enim Sacerdos vel Episcopus assistens Episcopo sacrificanti celebraret, siue hostiam & calicem cõsecraret, accidere posset, vt principalis celebrans nõ consecraret, quod est cõtra mysterij vnitatè. Quæ de re dixi in Th. mor. lib. 1. tr. 5.

¶ 5. c. 3. n. 5. Qualem autem intentionem habere debeant Sacerdotes, qui cum celebrante Episcopo verba consecrationis proferentes celebrant, hic disputat Innocent. n. 12. Abb. n. 13. Sed egi de hoc lib. 5. Theol. moral. tr. 2. c. 7. n. 5. & 6.

NOTANDUM VIII. Tametsi ad alienationem rerum ecclesiæ immobilium, aut mobilium pretiosarum, præter tractatum, & Capituli consensum, requiratur etiam causa utilitatis, iuxta c. sine exceptione 52. causa 12. q. 2. & c. 1. de rebus eccles. non alienandis in 6. facilius tamen culpa & poena à sacris canonibus decreta, propter adhibitum Capituli consensum, Prælato alienanti remittitur: damnum tamen ecclesiæ illatum ex proprijs refarcire debet. Ita colligitur ex textu c. in fine, & notavit hic Imola n. 8. Hodie tamen aggravatur delictum, propter iuramentum, quod Episcopi edunt res ecclesiasticas non alienandi, inconsulto Pontifice.

CAPITVLVM XXIX.

Auditis.

PARAPHRASIS.

Canonici ecclesiæ Baiocensis discordes inter se, duas electiones fecerunt: Cum enim in Capitulo convenientes de electione Episcopi tractarent, Decanus cum paucioribus (asturè, uti videtur) proposuit seu nominavit R. Subdiaconum, Cantor autem cum pluribus Guil. Archidiaconum, quamvis solus Cantor à proposito hoc suo recedens, postea Magister R. nominavit: Decanus, primam vocem habens, ad electionem ipsam pergere volebat, sed contra appellatum fuit ad Sedem Apostolicam, ne absque consensu totius Capituli, aut maioris & sacrosæ partis ad electionem procederet: Sed Decanus cum paucioribus, seu non habens maioris partis consensum, sed longè minoris, subito in electionem prorupit, (de Guil. Archidiacono, uti Glossa, Ioan. Andr. & plerique alij testantur) appel-

lans, ne quis contra eam electionem quidquam attentaret: In cuiusque electionis defensionem attulit, quòd postea alij plures Canonici assensum suum adiecerunt. Sed Innoc. III. Papa respondet; cum electio ab initio ipso iure irrita fuerit, non potuisse per subsequentem aliorum consensum conualescere, præsertim pendente adhuc appellatione. Porro abscedentibus Decano & socijs eius, Cantor & reliqui in Capitulo remanentes, post priorem illam nondum cassatam electionem, pendente ad Sedem Apostolicam interposita appellatione, à nominatione dicti Archidiaconi recesserunt, & R. Subdiaconum de nouo elegerunt. His auditis & intellectis Pontifex utramque electionem irritandam esse decreuit.

SUMMARIUM.

1. Electio ipso iure nulla non potest conualescere.
2. Accessio votorum post promulgatum decretum electionis omni iure irrita est, ideoque non potest ex post facto conualescere.
3. Vocula maximè propriè accepta non est restrictiva dicti antecedentis, sed confirmativa.

NOTANDUM I. Si electio ipso iure nulla sit, non potest postea conualescere, accedente v. g. plurium Canonicorum consensu. Ita hic dicitur, & constat ex reg. 29. ff. *Quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualescere.* Sed distinguere hoc in loco oportet: siquidem duobus modis accidere potest, ut electio vel alia dispositio irrita sit ipso iure, seu ex iuris dispositione: Primo, ut nullo modo subsistat, & ne quidem naturalis alicuius obligationis effectum habeat: Tum vera est regula, cuiusque exemplum hinc habemus: Cum enim vis Capitularis in eligendo, seu electione valida formanda, non consistat in minore parte, imò nec in medià parte præsentis ac suffragantis Capituli, consequens est, quòd

Q 9 :

electio